

Kaihileikkaus

Sinulla on aika kaihileikkaukseen Vaasan keskussairaalan silmäyksikköön. Sinulta leikataan harmaakaihi, jolloin samentunut mykiö korvataan tekomykiöllä.

Huomioitavaa ennen leikkausta

- Tauota omega-3 ravintolisä neljä viikkoa ennen toimenpidettä.
- Pese edeltävänä iltana vartalo ja hiukset.
- Täytä lääke-ja allergialomake ja ota se mukaasi leikkauspäivänä.

Potilaat, jotka käyttävät Marevan-lääkettä

Käy laboratoriossa ottamassa INR-arvo viikko ennen leikkausta. INR-arvo pitää olla alle 3. Mikäli arvo on yli 3, ota yhteyttä omaan hoitavaan lääkäriisi, jonka ohjauksessa arvo pitää saada alas leikkauspäivään mennessä. Leikkausta ei tehdä, mikäli arvo on yli 3. Jos sinulla on kysyttävää Marevanista, ota yhteyttä silmäpoliklinikalle.

Leikkauspäivänä

- Leikkaukseen et voi tulla, mikäli sinulla on yskää, nuhaa tai kuumetta.
- Ennen leikkausta saat syödä kotona aamupalaa ja ottaa lääkkeesi, ellei toisin ole määrätty.
- Älä käytä meikkiä tai hajuvettä leikkaushygienian takia.
- Ota lääke-ja allergialomakkeen lisäksi mukaan silmälasiresepti.
- Ota tarvittaessa pientä syötävää mukaan.
- Tule suoraan silmäyksikköön A-rakennuksen kuudenteen kerrokseen.
- Kirjeessä oleva aika on ilmoittautumisaika, varaa aikaa yhteensä 2–3 tuntia.
- Sinut leikataan paikallispuudutuksessa, eli olet leikkauksen ajan hereillä.
- Leikkauksen jälkeen lepää hetken silmäyksikössä ja sitten pääset kotiin.
- Et voi ajaa autoa heti leikkauspäivänä. Autolla ajo on suositeltavaa vasta jälkitarkastuksen ja silmälasimäärityksen jälkeen.

Silmätippojen laittaminen leikkauksen jälkeen

Tiputa Oftan Dexa-Chlora -silmätippoja 3–4 viikon ajan infektiota estämään. Lääkäri kirjoittaa reseptin leikkauspäivänä ja silloin saat tarkemman ohjeen.

- Laita silmätippoja useamman kerran päivässä.
- Pese kädet ja puhdista silmä tavallisella vesijohtovedellä.
- Kuivaa puhtaalla pumpulilla.
- Katso ylöspäin. Makuuasennossa tiputtaminen on helpompaa.
- Vedä alempaa silmäluomea alaspäin ja tiputa. Pidä pulloa 3–4 cm päässä silmästä. Tiputa uudelleen, jos olet epävarma, että osuiko tippa silmään. Sidekalvolle mahtuu vain yksi tippa, ylimääräinen valuu pois.
- Mikäli sinulle on määrätty useita erilaisia tippoja, odota muutama minuutti ennen kuin laitat uusia tippoja. Näin ne vaikuttavat parhaiten.
- Avattu pullo säilyy huonosti! Käytä pulloa korkeintaan kuukauden ajan.
- Mikäli tarvitset apua silmätippojen tiputtamisessa, ota ennen leikkauspäivää yhteyttä oman alueesi kotihoitoon. Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän puhelinnumero on 062181111.

Kotihoito leikkauksen jälkeen

- Voit poistaa silmän päällä olevan suojakilven leikkauksen jälkeisenä aamuna.
- Puhdista leikatun silmän ympäriltä varovasti puhtaalla vedellä ja vanulla aamuin illoin kahden viikon ajan.
- Laita leikattuun silmään tipat ohjeen mukaan. Mikäli sinulla on käytössä muita silmätippoja, jatka niiden käyttöä normaalisti, ellei toisin ole määrätty.
- Vältä fyysistä rasitusta esimerkiksi suursiivousta, puutarhatyötä, kuntourheilua ja lumityötä kahden viikon ajan.
- Vältä saunomista ja uimista kahden viikon ajan. Kasvoja ja hiuksia pestessä vältä saippuan ja shampoon joutumista leikattuun silmään.
- Leikkauksen jälkeen voit ulkoilla. Tuulisella ja kylmällä säällä voit suojata silmän puhtaalla lapulla ja kilvellä tai apteekista ostettavalla mustalla lapulla.
- Lukeminen, käsitöiden teko ja television katselu on sallittua.

Jälkitarkastusta ja silmälasikontrollia suositellaan aikaisintaan kuukauden kuluttua

leikkauksesta yksityissektorilla. Mikäli toivot jälkitarkastusta keskussairaalassa mainitse siitä leikkauksen päivänä hoitajalle. Silmälasivoimakkuuksia ei kuitenkaan keskussairaalan kontrollissa määritetä.

Mikäli leikattua silmää alkaa särkeä, näkö heikkenee tai punoitus lisääntyy ennen jälkitarkastusta, ota yhteyttä silmäyksikköön 06 213 1592 kello 9–11.

Kaihileikkauksen riskit

Komplikaatiolla tarkoitetaan tilannetta, jossa leikatun silmän näkökyky jää alentuneeksi suhteessa silmän muun terveydentilan mukaiseen odotusarvoon nähden. Mahdollisia subjektiivisia kokemuksia voivat olla muiden muassa kuvan epätarkkuus, kahtena näkeminen tai muun kaltaiset kuvan vääristymät, joita ei saada poistettua käyttäen optisia apuvälineitä. Mikäli näkökyky saadaan palautettua silmän terveydentilan mukaisen odotusarvon mukaiseksi optisin apuvälinein, ei puhuta komplikaatiosta.

Takakapselirepeämä

Silmän oma mykiö sijaitsee kapselipussin sisällä. Tähän pussiin tehdään kaihileikkauksessa etupuolelle avaus, jonka kautta mykiömateriaali poistetaan pussin sisältä. Uusi tekomykiö asetetaan samaan kapselipussiin, jonne se asettuu tukevasti. Takakapselin tarkoitukseton rikkoontuminen on yksi tavallisimmista kaihileikkauksen riskeistä. Tämän komplikaation esiintyvyys laskee kirurgin kokemuksen myötä ja on kokeneen leikkaajan kyseessä ollen noin 2/1000 leikkausta. Repeytymä tarkoittaa joitakin lisävaiheita leikkaukseen, mutta ei yleensä vaikuta itse kaihileikkauksen lopputulokseen.

Makulaturvotus

Silmän tarkan näön alue -makula- saattaa reagoida leikkauksessa käytettävään energiaan turpoamalla. Kenen kohdalla näin käy, ei voida ennakkoon ennustaa, vaikkakin nykytiedon valossa tiedetään altistavia tekijöitä tälle riskille. Hoitona on yleensä silmätippojen pidempiaikainen käyttö. Tutkimustiedon valossa turvotuksen ilmaantuvuus on noin 1%, eikä se hoidettuna vaikuta yleensä lopulliseen näöntarkkuuteen, vaikkakin alentaa näöntarkkuutta turvotuksen keston ajan.

Jälkikaihi

Kaihileikkauksen jälkeen silmän oma kapselipussi, joka leikkauksessa jätetään tukemaan uutta tekomykiötä paikalleen, voi ajan kuluessa samentua tekomykiön takana aiheuttaen näön heikkenemistä. Jälkikaihin ilmaantuvuuteen vaikuttaa mm. asiakkaan ikä, perussairaudet sekä käytetyn tekomykiön rakenne ja tekomykiön materiaali. Jälkikaihi hoidetaan nopealla laserkäsittelyllä, jolloin näöntarkkuus ja laatu palautuvat jälkikaihia edeltäneelle tasolle, mikäli silmään ei ole kehittynyt muita näköä heikentäviä sairauksia. Jälkikaihi ei siten aiheuta pysyvää näönheikkenemistä, eikä se uusiudu poistamisensa jälkeen uudelleen.

Valoheijastumat

Jotkut potilaat kokevat valoheijastumia erityisesti hämärässä alkuaikoina leikkauksen jälkeen. Nämä helpottavat vähitellen kuukausien kuluessa.

Silmänpaineen kohoaminen

Kaihileikkauksen yhteydessä silmänpaine kohoaa hetkellisesti leikkauspäivän aikana ohimenevästi. Siten jomottava tunne leikkauspäivän iltana on normaali ilmiö, ja hoituu yleensä ottamalla normaaleja särkylääkkeitä. Mikäli kipu on voimakas, näkö sumentuu ja ilmestyy päänsärkyä/pahoinvointia ole yhteydessä silmäyksikköön virka-aikana ja sen ulkopuolella päivystykseen.

Verkkokalvon irtauma

Kaihileikkauksen tiedetään altistavan verkkokalvoirtaumalle, ja riskin suuruus on riippuvainen asiakkaan iästä leikkaushetkellä. Mitä nuoremmalla iällä kaihi leikataan, sitä suurempi on verkkokalvoirtauman riski. Laajan kansallisen tutkimuksen mukaan verkkokalvoirtauman riski on kymmenen vuoden seurannan aikana kaihileikkauksen jälkeen ikäryhmittäin 40-54 -vuotiailla 1,0% laskien yli 75-vuotiailla tasoon 0,2%.

Sarveiskalvon turvotus

Joissakin tapauksissa silmän sarveiskalvon sisäpinnan solukon toiminta voi hetkellisesti häiriintyä aiheuttaen sarveiskalvon turpoamisen vaikuttaen näkökykyä alentavasti. Tilanne on ohimenevä.

Tulehdus

Silmänsisäisen bakteeritulehduksen riski kaihileikkauksen yhteydessä on alle 1/1000 leikkausta. Sen ilmetessä silmään annostellaan silmänsisäisesti antibiootteja suun kautta otettavan lääkityksen lisäksi. Riskiä hallitaan leikkauksen aikaisella tiukalla aseptisellä toimintatavalla yhdistettynä steriileihin instrumentteihin, sekä leikkauksen yhteydessä ja sen jälkeen käytettävien antibioottihoidoin. Bakteeritulehdus usein jättää jonkin asteisen näkökyvyn alentuman.

Kaihileikkauksen jälkeen voi ilmetä myös pitkittynyttä steriiliä tulehdusta, jossa silmä reagoi tavallista voimakkaammin leikkauksen aiheuttamaan kudoksille kohdistuvaan stressiin. Tätä ei voida ennakkoon ennustaa kenen kohdalla näin käy, vaikka nykytiedon valossa tiedetään altistavia tekijöitä tälle riskille. Hoitona on yleensä silmätippojen pidempiaikainen käyttö.

Pohjanmaan hyvinvointialue • www.pohjanmaanhyvinvointi.fi • Vaihde 06 218 1111

Tämä ohje on tarkoitettu hoitosuhteessa oleville potilaillemme.